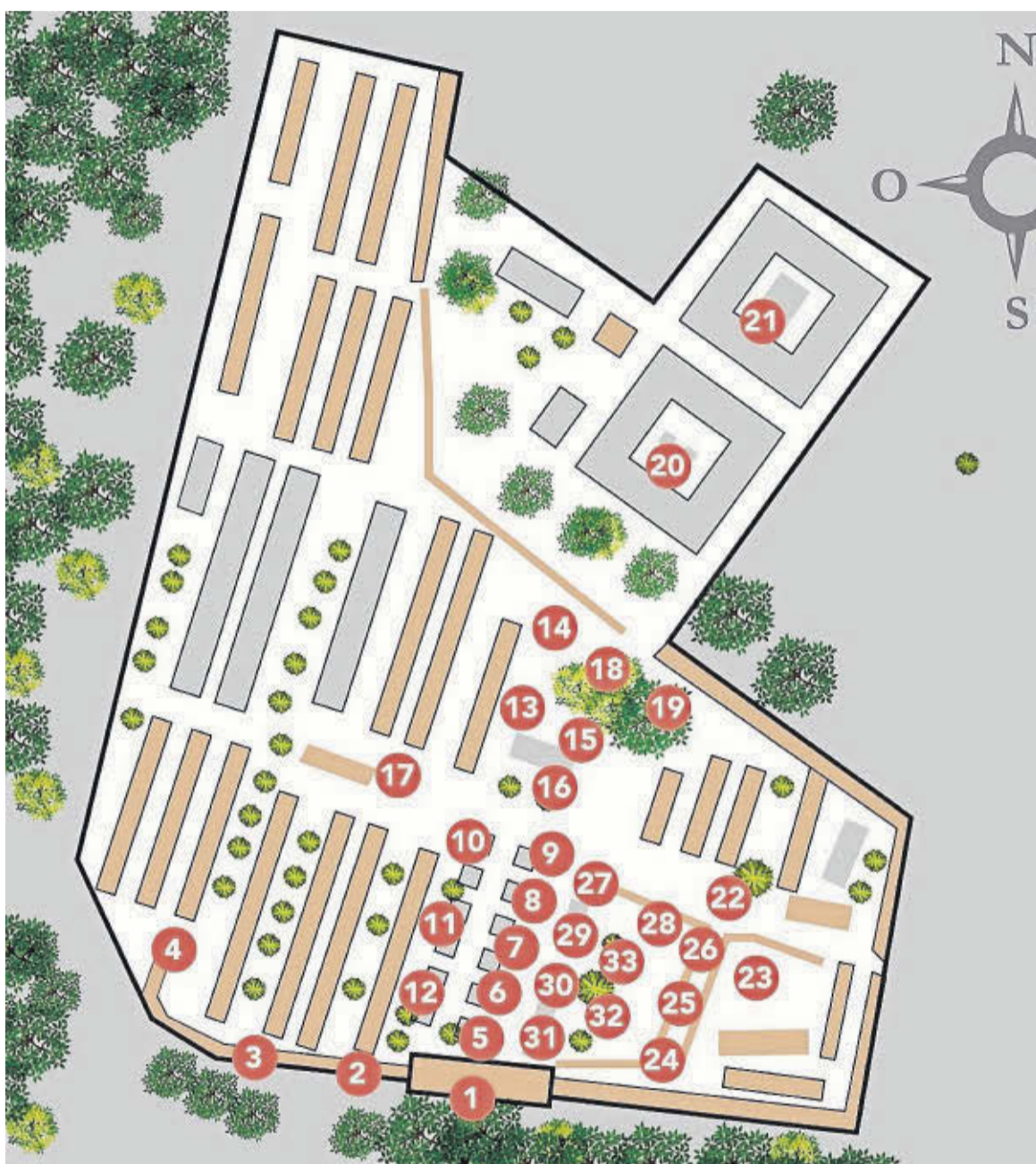

Rutes pels cementiris de la demarcació de Tarragona

Tarragona (2). El més antic de les comarques tarragonines

AMB VISTES A LA CATEDRAL I AL MAR

INFOGRAFIA: ANA GÓMEZ CARRACEDO

Fent les paus amb la memòria històrica

Aquesta mateixa setmana s'acabava d'arranjar al cementiri de l'Oliva la nova sepultura del Dr. Rafael Battestini i Galup, afusellat per la dictadura franquista al 1939. La iniciativa, de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Tarragona, rehabilita així a un metge pioner i defensor de la medicina gratuïta per a gent sense recursos. Ja al 2009, amb la Llei de Fosses, es va dignificar la fossa

comuna tot creant l'Espai de la memòria on es van escriure els noms de 759 víctimes enterrades. La violència i els morts com a conseqüència de la guerra estan a l'origen d'aquest cementiri, creat al 1809 per enterrar les víctimes de la Guerra del Francès que desbordaven el de la Catedral. Dos dels seus impulsors, el General Reding i l'enginyer John Smith hi són enterrats en espectaculars monuments construïts dècades més tard per glorificar-los

TATE CABRÉ I MASSOT
tate@tatecabre.com

El Diari presenta avui la ruta per la impactant necròpolis vuitcentista de Tarragona i els seus mausoleus més històrics. És el segon lliurament d'una sèrie de 10 capítols de rutes pels cementiris de les capitals de comarca de la demarcació de Tarragona, amb motiu de la proximitat de Tots Sants. La sèrie va començar ahir, amb la ruta de Reus, pionera del necroturisme.

Tate Cabré és doctora en Periodisme i Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona i Guia Oficial de Turisme de la Generalitat. Col·labora amb el Diari de Tarragona des de l'any 1989.

1. Entrada. La gran portalada vuitcentista (1873) reposa sobre bellíssims carreus de pedra vermella, lumaquel·la del Mèdol amb fòssils marins de bivalves i gasteròpodes i es corona amb una creu i amb l'escut de Tarragona en pedra.

2-4. Capelles del Sud-Oest.

Entrant a l'esquerra hi trobem al número 1 la capella del Marquès de Montoliu, del gran patrici i alcalde Plàcid-Maria de Montoliu i de Sarriera, marquès des del 1875. La 10 és la del general Domènec Batet i Mestres, afusellat per Franco per no secundar el seu cop d'estat el 18.02.1937 i traslladat des de Burgos a Tarragona el 13.12.1957. A la capella López Bertran 22 i a la Cobos Lindeman 23 hi trobarem respectivamente una magnífica reixa modernista i una de noucentista.

5. Decoració simbòlica.

Una gran col·lecció de símbols funeraris del segle XIX, gravats amb gran virtuosisme a la pedra les façanes dels sarcòfags, hipogeus, mausoleus i nínxols crida l'atenció dels visitants: torxes invertides, rellotges de sorra alats, heura, pensaments. És un disseny neoclàssic i elegant que conjunta amb les plaques dels noms dels carrers, la pedra carejada dels blocs de nínxols i el terra amb damer dels grans panteons i li atorga un elegant estil a tot el projecte.

6-12. 12 Mausoleus dels Dolors. Són els més antics, de fi del segle XIX, neogòtics i eclèctics, la majoria de

l'arquitecte Barba i Masip, i de l'escultor Miró. Acullen personatges històrics com l'heroïna de Tarragona, Rosa Venes, a l'11, aristòcrates com els comtes del Asalto al 4, maçons com Salvador Soler i Ballester al 12, polítics liberals republicans com Antoni Salas Sabater al 13, grans comerciants com els Gasset i els Lloberras al 7, els Simons al 8 i els Rossell al 10.

13-16. Mausoleus de Sant Tomàs.

A la zona de Sant Tomàs s'hi dona un ric aiguabarreig d'estils funeraris: de l'any 1898 són el neoclàssic de Joan i Maria Masalles amb una ploramorts que vetlla una urna tapada amb un vel, i el de Josep Ballester i Montserrat, neo-egipci, en forma de temple amb soldats guardians. El Mausoleu Bonet, de l'arquitecte Antoni Pujol Sevil, és racionalista (1935), com el Soliano-Monguió (1943) decorat amb dos bellíssims àngels art-déco.

17-19. Capella central.

Amb vistes a la mar i a la Catedral, al cim de l'escalinata central, s'hi troba la capella, amb un elegant paviment en damer característic de diversos panteons al cementiri. Molt a prop, s'hi troba la làpida Guinovart de l'arquitecte Josep Maria Jujol i Gilbert, on un àngel psicopomp acompanya l'ànima al cel. A la mateixa plaça s'hi troba un Crist central obra de l'escultor Bruno Gallart. A la dreta, el vistós sarcòfag del "Caliu de la Part Alta" d'estètica gitana: pedretes, llums, joies, flors...

20-21. Ampliació de

1991. La propietat d'aquest cementiri ha passat de mans municipal a mans de l'església alternativament fins que ambdues institucions es van posar d'acord en promoure l'ampliació del 1991. S'hi troba des del 1993 el governador Joan Smith, mort de tifus a la pandèmia origen del cementiri, homenatjat amb un cenotafi obra de l'escultor Bruno Gallart. Complementa a la làpida la tapa del nínxol on reposava des del 1809. A l'ampliació hi destaquen les tombes de tipologia gitana, cultura per a la qual el ritual de la mort és dels més importants de la vida i se celebra amb elements molt vistosos com llumetes, moltes flors, pedrereries, emotives dedicatòries i fotografies.

22-26. Via del Sagrat

Cor. Destaca en aquesta zona un monumental mausoleu (1892) projectat per Pau Monguió per al general suís Teodor Reding, heroi de la batalla de Bailén (1808), primera gran victòria contra Napoleó. I també l'Espai de la Memòria històrica amb l'escultura de Salvador Mañosa "Dignitat" i escrita sobre ferro, la lletra de Campanades a Morts de Lluís Llach. Les façanes

'Avui per mi, demà per tu'

1

2

3

4

5

6

7

8

9

de les illes de nínxols, de calcarenita esculpida del Mèdol, de la Sabinosa o de la Floresta són tant interessants per se com els mausoleus, sarcòfags i capelles. Entre els molts sarcòfags destacats trobem el de l'alcalde Agustí Sandoval que va morir a l'accident d'aviació de la Serra de Pàndols (1948). També la làpida Oliva que recrea les estel·les romanes en homenatge als finats. Al d'Àngel Cácharo hi destaca un àngel amb un pom de flors de sempreviva i l'Arana és obra de Jujol.

27-31. Via de Sant Joan. Última illa de mo-

numents, a tocar de la sortida, és la més singular. El segon gran espai és una zona per a enterraments militars, de l'arquitecte Josep Combelles (1910).

Els dos grans mausoleus-cripta racionalistes de postguerra (28) obra d'Agustí Pujol Sevil corresponen als ordes de Carmelites i Teresianes de la ciutat. Amb magnífics treballs escultòrics destaquen espectacularment els panteons 29 de Francesc Guasch (1892) de P. Monguió, i d'Esteve Fernández Pardines (1891) de Salas i Ricomà. El de Josepa Figueras vídua Ribé (30) amb fletxes neogòtiques és de Francesc Barba i Masip. El

de Josep Maria Corbella, llueix un crismó. Ambdós van coronats amb creus i van ser edificats al 1888. També s'han d'esmentar, al punt 31, el Panteó Eudald Roca i Martí (1891), de Salas i Ricomà, amb un ouroboros alat, un sagrat cor i palmetes alfonsines; i el de Pau Codorniu i Batlle (1892), obra de Pau Monguió i Segura.

32. Panteons Sardà i Rius. Abans de sortir del recinte, al punt 32 del mapa hi distingirem els panteons Ramon i Josep Sardà i Gil (1887) de Barba i Masip; i Joaquim Rius i Montaner (1884), germà del I Comte de

1-Capella del General Batet, afusellat a Burgos per Franco al 1937 per la seva fidelitat a la II República i traslladat al 1957.

2-Monumental reixa modernista (1900) coronada amb una creu de Tau a la capella López Bertran.

3-El bust del polític liberal i republicà Antoni Salas i Sabater és escortat per un àngel a la zona neoclàssica (1886).

4-Guardià neo-egipci que vigila el mausoleu en forma de mastaba de Josep Ballester i Montserrat (1898).

5-Mausoleu de Lluís Bonet i Amigó, de pur estil racionalista obra d'Antoni Pujol Sevil (1935), com els de les teresianes i les carmelites, aquests ja de postguerra.

6-Mausoleu del General Reding, heroi de la batalla de Bailén, de Pau Monguió (1892).

7-Làpida dissenyada per l'arquitecte Josep Maria Jujol.

8-Espai de la memòria erigit sobre l'antiga fossa comuna de la Guerra Civil, on hi reposen 766 víctimes identificades de la repressió franquista entre 1939 i 1948, a més de civils víctimes dels bombardejos i soldats.

9-El mar vist des de la via de Sant Joan amb l'impactant Mausoleu Tamarit a la dreta.

FOTOS: TATE CABRÉ

Més informació

La informació i fotografies d'aquesta sèrie estan extrets del llibre **'Avui per tu, demà per mi. Els cementiris de la demarcació de Tarragona'**, editat per la Diputació de Tarragona. Es pot adquirir a través del web (www.dipta.cat/RBIV) o del correu publicacions@dipta.cat, a 5 euros i a les llibreries que ho sol·licitin.

El pròleg del volum és de l'escriptora Olga Xirinachs.

Calendari de lliuraments:

Dissabte 24/10: Reus
Diumenge 25/10: Tarragona
Dissabte 31/10: Montblanc
Diumenge 1/11: Tortosa
Dissabte 7/11: Gandesa
Diumenge 8/11: Amposta
Dissabte 14/11: Falset
Diumenge 15/11: Vendrell
Dissabte 20/11: Móra
Diumenge 21/11: Valls

Dissabte 31, Montblanc

Dissabte vinent, ruta pel cementiri de Montblanc. A la foto de sota, verge en bronze al panteó de l'artista Maties Palau Ferré.

Rius, de l'arquitecte Ramon Salas Ricomà i de l'escultor Fèlix Ferrer i Galceran.

33. Mausoleu Tamarit. Última zona està presidida pel l'immens mausoleu dels marquesos de Tamarit obra de Pau Monguió (1891). El vuitè marquès, Antoni de Suelves, va tenir la idea de reproduir el llegendari mausoleu d'Halicarnàs i el va rodejar d'una barana que reproduceix l'escut del primer marquès, el reusenc Francesc de Montserrat i Vives. El mausoleu és un punt de referència visual ja que és visible des de tota la ciutat de Tarragona.